

# SIKKERHETS DATABLAD

[Utarbeidet i samsvar med EF-regulering 1907/2006 (REACH) inkludert seinere endringer]

## AVSNITT 1: Identifikasjon av stoffet/stoffblandingen og av selskapet/foretaket

- 1.1 Produktidentifikator
- |                            |                         |
|----------------------------|-------------------------|
| Handelsnavn:               | GAZ BUTAN 250ML (A1808) |
| Kjemisk navn:              | isobutan                |
| Indekstall:                | 601-004-00-0            |
| REACH registreringsnummer: | 01-2119485395-27-XXXX   |
- 1.2 Relevante identifiserte bruksområder for stoffet eller stoffblandingen og bruk som frarådes
- Identifiserte bruksområder: lightergass.
- Bruksområder som er frarådet: ikke kjent.
- 1.3 Opplysninger om leverandøren av sikkerhetsdatabladet
- |               |  |
|---------------|--|
| Leverandøren: | Zippo GmbH   |
| Adresse:      | Groendahlscher Weg 87, 46446 Emmerich am Rhein, Tyskland |
| Tlf./ faks:   | +49 (0)211 90987-473                                     |
- e-postadressen til den ansvarlige for sikkerhetsdatabladet: roffergeld@zippo.de
- 1.4 Nødtelefonnummer
- +47 22 59 13 00

## AVSNITT 2: Fareidentifikasjon

- 2.1 Klassifisering av stoffet eller stoffblandingen
- Klassifisering av blandingen i henhold til EF-forordning nr. 1272/2008
- Flam. Gas 1 H220, Press. Gas Liq. H280
- Ekstremt brannfarlig gass. Inneholder gass under trykk. Kan eksplodere ved oppvarming.

- 2.2 Merkingselementer

Farepiktogrammer og varselord



Faresetninger

- H220 Ekstremt brannfarlig gass.
- H280 Inneholder gass under trykk; kan eksplodere ved oppvarming.

Sikkerhetssetninger

- P101 Dersom det er nødvendig med legehjelp, ha produktets beholder eller etikett for hånden.
- P102 Oppbevares utilgjengelig for barn.
- P210 Holdes vekk fra varme, gnister, åpen flamme, varme overflater. Røyking forbudt.
- P211 Ikke spray mot åpen flamme eller annen tennkilde.
- P251 Beholder under trykk: Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk.
- P410+P412 Beskyttes mot sollys. Må ikke utsettes for temperaturer høyere enn 50 °C/122 °F.
- P501 Innhold/holder leveres til et autorisert avfallsbehandlingsanlegg i samsvar med de lokale forskriftene.

- 2.3 Andre farer

Stoffet oppfyller kriteriene for PBT og vPvB i samsvar med vedlegg XIII i REACH-forordningen.

Gassen er tyngre enn luft og samler seg i nedre deler av rom, og kan føre til bevisstløshet og kvelning på grunn av lokal oksygenmangel.

# SIKKERHETS DATABLAD

## AVSNITT 3: Sammensetning/opplysninger om bestanddeler

### 3.1 Stoffer

#### isobutan

Konsentrasjonsområde:	≤ 100 %
CAS-nummer:	75-28-5
EF-nummer:	200-857-2
Indekstall:	601-004-00-0
REACH registreringsnummer:	01-2119485395-27-XXXX

### 3.2 Stoffblandinger

Ikke relevant.

## AVSNITT 4: Førstehjelpstiltak

### 4.1 Beskrivelse av førstehjelpstiltak

Ved hudkontakt: utsatte huddeler vaskes grundig med vann, skylt rikelig med vann og såpe. Ved urovekkende symptomer, ta kontakt med legen.

Ved øyekontakt: beskytt det ikke-irriterte øyet, fjern eventuelle kontaktlinser. Ved kontakt med øynene, skylt straks rikelig med vann i minst 15 minutter. Unngå sterk vannstråle – risiko for hornhineskade. Ved urovekkende symptomer, ta kontakt med legen.

Ved svelging: lite sannsynlig eksponeringsvei. Skylt munnen med vann. Ikke framkall brekning. Gi aldri noe gjennom munnen til en bevisstløs person. Kontakt umiddelbart et lege, ha produktets beholder eller etikett for hånden.

Ved innånding: ta den skadede ut i frisk luft, hold dem varm og rolig. Ved pustebesvær, gi kunstig åndedrett. Ved urovekkende symptomer, ta kontakt med legen.

### 4.2 De viktigste symptomene og virkningene, både akutte og forsinkede

Ved kontakt med hud: produktet kan gi uttørket hud etter at man blir utsatt for det mange ganger, rødme, frostskaade hvis man spruter produktet på huden fra nært hold.

Ved kontakt med øyne: rødhet, tåregang, brennende følelse.

Ved innånding: irriterte slimhinner i luftveiene, hoste, søvnighet, svimmelhet.

Ved svelging: i forbindelse med produktets form, er denne slags utsettelse ikke mulig.

### 4.3 Angivelse av om umiddelbar legehjelp og spesialbehandling er nødvendig

Førstehjelpstiltak bestemmes av legen etter nøyaktig vurdering av den skaddes tilstand. Behandles symptomatisk.

## AVSNITT 5: Brannsløkkingstiltak

### 5.1 Sløkkingsmidler

Aktuelle sløkkemidler: pulverapparat (ABC), skum, CO<sub>2</sub>.

Uaktuelle sløkkemidler: vann.

### 5.2 Særlige farer knyttet til stoffet eller stoffblandingen

Ved forbrenning kan det oppstå giftige avgasser, bl.a. karbonoksider, andre uidentifiserte termiske spaltingsprodukter. Unngå innånding av forbrenningsprodukter fordi de kan skape helsefare.

### 5.3 Råd til brannmannskaper

Generelle vernetiltak vanlige for brann. Man skal ikke oppholde seg i et område utsatt for ild uten forsvarlige verneklær som beskytter mot kjemikalier og pusteapparat med uavhengig luftsirkulasjon. Ekstremt brannfarlig gass. Hvis beholderen blir utsatt for ild, øker trykket inne og det kan føre til en eksplosjon. Fjern beholdere fra området med brannfare, dersom det er trygt og mulig.

# SIKKERHETS DATABLAD

Beholdere utsatt for ild skal nedkjøles med en spredt vannstråle fra en trygg avstand. Produktet skal ikke slippes ut i avløp, grunnvann og overflatevann. Brukte slokkemidler skal fjernes fra brannområde.

## AVSNITT 6: Tiltak ved utilsiktede utslipp

### 6.1 Personlige forsiktighetsregler, personlig verneutstyr og nødrutiner

Begrens tilgang av uvedkommende personer til havariområdet så lenge forsvarlige opprydningstiltak ikke er blitt fullført. Pass på at fjerning av havariet og dets konsekvenser gjennomføres kun av opplært personell. Ved store utslipp, isoler det utsatte området. Man skal alltid benytte personlig verneutstyr. Unngå kontakt med hud og øyne. Sikre forsvarlig ventilasjon. Fjern samtlige mulige antennelseskilder, innføre røyke- og åpen ildforbud, bruk bare verktøy som ikke avgir gnister.

### 6.2 Forsiktighetsregler med hensyn til miljø

Ved store utslipp skal man implementere tiltak som hindrer spredning i naturmiljøet. Varsle aktuelle nødetater ved behov.

### 6.3 Metoder og materialer for oppsamling og rensing

Man bør stanse utslipp, hvis det er trygt. Fortynn gassen med vann som blir spylt. Rengjør forurenset område rikelig med vann og luft rommet.

### 6.4 Henvisning til andre avsnitt

Avhending av avfall - se avsnitt 13. Personlige vernetiltak - se avsnitt 8.

## AVSNITT 7: Håndtering og lagring

### 7.1 Forsiktighetsregler for sikker håndtering

Man skal følge forskrifter for vern og sikkerhet. Unngå forurensning av øynene og huden. Bruk personlig verneutstyr. Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet. Sikre forsvarlig generell ventilasjon og/eller lokal ventilasjon på arbeidsstedet. Fjern samtlige mulige antennelseskilder, innføre røyke- og åpen ildforbud, bruk bare verktøy som ikke avgir gnister, ikke bruk klær laget av materiale som lett blir elektrisk. Ikke spray mot åpen flamme eller annen tennkilde. Unngå overoppheting av emballasjer. Treff tiltak mot statisk elektrisitet. Bruk i henhold til formålet.

### 7.2 Vilkår for sikker lagring, herunder eventuelle uforenligheter

Oppbevares kun i tett lukkede emballasjer med på et kjølig, tørt og godt ventilert sted. Anbefalt oppbevaringstemperatur: 5-30 °C. Max. lagringstid : 6 måneder. Produktet skal beskyttes mot direkte virkning av solstråler, overdreven oppvarming. Beholder under trykk: Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk. Må ikke oppbevares sammen med næringsmidler, drikkevarer eller dyrefôr. Produktet skal ikke oppbevares med inkompatible materialer - seksjon 10.5.

### 7.3 Særlig(e) sluttanvendelse(r)

Ingen opplysninger om annen bruk enn for områder nevnt i seksjon 1.2

## AVSNITT 8: Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

### 8.1 Kontrollparametere

Grenseverdier for forurensninger i arbeidsatmosfæren: -

### 8.2 Eksponeringskontroll

Man skal følge alle generelle hms-regler. Unngå kontakt med hud og øyne. Tilsølte klær må fjernes straks. Sørg for effektiv lokal og generell ventilasjon på arbeidsplassen for å holde konsentrasjonen av farlige komponenter i atmosfæren under eksponeringsgrenseverdiene. Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet. Vask hendene før pause og etter avsluttet arbeid. Ved fare for at arbeidstøy tar fyr under arbeid opp til 20 m horisontalt fra arbeidssteder som prosessene utføres på, anbefales det nøddusjer til skylling av hele kroppen og separate øyedusjer.

# SIKKERHETS DATABLAD

## Håndbeskyttelse

Bruk vernehansker som tåler kjemiske substanser. Hanskematerialet skal velges individuelt på arbeidsplassen.

Piktogram	Merking	Normer
 <p>Obligatorisk håndbeskyttelse</p>		EN 420: 2003 +A1: 2009 EN ISO 374-1: 2016

Materialet som hansker er laget av må være ugjennomtrengelig og tåle produktet. Tilstanden på hanskene skal sjekkes med jevne mellomrom, og de skal byttes i tilfelle slitasje, perforeringer eller forurensning med produktet. Av hensyn til mange forhold (f.eks. temperatur) skal man tenke på at det effektive bruket av vernehansker kan i praksis være mye kortere enn den permeasjonstiden som er angitt av produsenten.

## Kroppsbekyttelse

Ved lengre kontakt med produktet, bruk spesielle verneklær og sklisikre vernesko.

Beskrivelse	Merking	Normer
Verneklær		EN ISO 6529:2013 EN ISO 6530:2005 EN ISO 13688:2013 EN 464:1994
Sklisikre vernesko		EN ISO 20345:2012 EN 13832-1:2007

## Øyevern

Bruk tette vernebriller ved fare for øyekontakt.

Piktogram	Merking	Normer
 <p>Obligatorisk øyevern</p>		EN 166:2001 EN ISO 4007:2018

## Åndedrettsvern

Ikke nødvendig ved god ventilasjon. Benytt åndedrettsvern i tilfelle luftforurensning med gass i konsentrasjoner som overstiger normative verdier.

Tilleggs vernemidler i nødsituasjoner

Ekstraordinære midler	Normer	Ekstraordinære midler	Normer
 <p>Sikkerhetsdusj</p>	ANSI Z358-1 ISO 3864-1:2011 ISO 3864-4:2011	 <p>Øyeskyl</p>	DIN 12 899 ISO 3864-1:2011 ISO 3864-4:2011

Personlig verneutstyr som anvendes av de ansatte må oppfylle kravene i forordning (UE) 2016/425. Arbeidsgiveren er pliktet til å sørge for vernemidler tilpasset utført arbeid som fullfører alle kvalitetskrav samt deres konservering og rensing.

**Arbeidshygiene:** Det gjelder generelle regler for industriell hygiene. Fjerne forurensede klær etter arbeid. Vask hender og ansikt før pauser. Vask hele kroppen grundig etter arbeid. Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet.

Personlig verneutstyr som anvendes av de ansatte må oppfylle kravene i forordning (UE) 2016/425. Arbeidsgiveren er pliktet til å sørge for vernemidler tilpasset utført arbeid som fullfører alle kvalitetskrav samt deres konservering og rensing.

# SIKKERHETS DATABLAD

## Miljøeksponeringen

Unngå utslipp til naturmiljøet, ikke slipp ut til kloakkavløp. Eventuelle utslipp fra ventilasjonssystemer og prosessenheter bør kontrolleres for samsvar med krav i miljøvernloven.

## AVSNITT 9: Fysiske og kjemiske egenskaper

### 9.1 Opplysninger om grunnleggende fysiske og kjemiske egenskaper.

Utseende:	gass (flytende gass)
Lukt:	ikke markert
Luktterskel:	ikke markert
pH-verdi:	gjelder ikke
Smeltepunkt/frysepunkt:	-159 °C
Startkokepunkt og kokeområde:	-12 °C
Flammepunkt:	-83 °C
Fordampingshastighet:	ikke markert
Antennelighet (fast stoff, gass):	ekstremt brannfarlig gass
Øvre/nedre antennelighets- eller eksplosjonsgrense:	9,4 % Vol./1,5% Vol.
Damptrykk:	ikke markert
Damptetthet:	<300000 Pa (50 °C)
Tetthet:	ikke markert
Løselighet(er):	ikke markert
Fordelingskoeffisient; n-oktanol/vann:	ikke markert
Selvantennelsestemperatur:	460 °C
Nedbrytingstemperatur:	ikke markert
Eksplosive egenskaper:	ikke påvist
Oksidasjonsegenskaper:	ikke påvist
Viskositet:	ikke markert

### 9.2 Andre opplysninger

Ingen flere undersøkelser.

## AVSNITT 10: Stabilitet og reaktivitet

### 10.1 Reaktivitet

Produktet er reaktivt. Ekstremt brannfarlig gass. Produktet kan danne eksplosive blandinger i kombinasjon med luft. Se også underkapittel: 10.3 til 10.5.

### 10.2 Kjemisk stabilitet

Ved riktig bruk og lagring produktet er stabilt.

### 10.3 Risiko for farlige reaksjoner

Farlige reaksjoner er ikke kjent.

### 10.4 Forhold som skal unngås

Beskyttes mot direkte sollys. Unngå varmekilder.

### 10.5 Uforenlige materialer

Sterke oksidanter, sterke syrer og sterke baser.

### 10.6 Farlige nedbrytingsprodukter

Ikke kjent.

# SIKKERHETS DATABLAD

## AVSNITT 11: Toksikologiske opplysninger

### 11.1 Opplysninger om toksikologiske virkninger

#### Akutt giftighet

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Hudetsing/hudirritasjon

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Alvorlig øyeskade/øyeirritasjon

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Sensibilisering ved innånding eller hudkontakt

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Arvestoffskadelig virkning på kjønnseller

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Kreftframkallende egenskap

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Reproduksjonstoksicitet

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### STOT — enkelteksponering

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### STOT — gjentatt eksponering

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

#### Aspirasjonsfare

Basert på tilgjengelig data, blir klassifiseringskriteriene ikke oppfylt.

## AVSNITT 12: Økologiske opplysninger

### 12.1 Giftighet

Produktet er ikke klassifisert som farlig for miljøet.

### 12.2 Persistens og nedbrytbarhet

Lett nedbrytbart.

### 12.3 Bioakkumuleringsevne

BCF = 27

log Po/w = 2,76

Produktet viser ingen potensiale for bioakkumulering.

### 12.4 Mobilitet i jord

Identifikasjon	Absorpsjon/Desorpsjon		Variabilitet	
Isobutan CAS: 75-28-5 EF: 200-857-2	Koc	35	Henrys konstant	120576,75 Pa·m <sup>3</sup> /mol
	Konklusjon	veldig høyt	Tørr jord	ja
	Overflatespenning	9,84E-3 N/m (25 °C)	Fuktig jord	ja

### 12.5 Resultater av PBT- og vPvB-vurdering

Stoffet oppfylder kriteriene for PBT og vPvB i samsvar med vedlegg XIII i REACH-forordningen.

# SIKKERHETS DATABLAD

## 12.6 Andre skadevirkninger

Stoffet er ikke klassifisert som farlig for ozonlaget. Man skal vurdere mulighet for andre skadelige virkninger av blandingens komponenter på miljø.

### AVSNITT 13: Sluttbehandling

#### 13.1 Avfallsbehandlingsmetoder

Anbefalinger knyttet til blanding: unngå utslipp til atmosfæren. Avhendes i henhold til gjeldende forskrifter. Rester oppbevares i originale emballasjer. Avfallskode: 16 05 04 \* (gass i trykkbeholdere (herunder haloner) som inneholder farlige stoffer). Klassifiseres som farlig avfall.

Avfallstype (kommisjonsforordning 1357/2014 / EU): HP 3 (brannfarlig).

Anbefalinger knyttet til emballasjeavfall: Dette produktet oppfyller kriterier som lar klassifisere det som farlig avfall. Overgi beholderen til det rette avfallsbehandlingsanlegget. Skal ikke blandes med annet avfall. Beholder under trykk: Må ikke punkteres eller brennes, selv ikke etter bruk.

Fellesskapets lovgivning: et direktiv fra Europaparlamentet og Det europeiske råd: 2008/98/EF (inkludert seinere endringer) og 94/62/EF (inkludert seinere endringer).

### AVSNITT 14: Transportopplysninger

#### 14.1 FN-nummer

UN 1057

#### 14.2 FN-Forsendelsesnavn

LIGHTER REFILLER

#### 14.3 Transportfareklasse(r)

2

#### 14.4 Emballasjegruppe

Ikke relevant.

#### 14.5 Miljøfarer

Blanding er ikke farlig for miljøet i henhold til kriteriene i FNs modellforskrift.

#### 14.6 Særlige forsiktighetsregler ved bruk

Unngå varme- og ildkilder, oppvarming. Ved håndtering av lasten skal man bruke personlig verneutstyr i henhold til pkt 8.

#### 14.7 Bulktransport i henhold til vedlegg II til MARPOL 73/78 og IBC-regelverket

Ikke relevant.

### AVSNITT 15: Opplysninger om regelverk

- 15.1 Særlige bestemmelser / særskilt lovgivning om sikkerhet, helse og miljø for stoffet eller stoffblandingen
- ADR Den europeiske avtale om internasjonal vegtransport av farlig gods
- 2015/830/EF Kommisjonsforordning av 28. mai 2015 om endring av forordning (EF) nr 1907/2006 fra Europaparlamentet og Rådet om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH)
- 1907/2006/EF Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning for kjemikalier (REACH), om opprettelse av et europeisk kjemikalieagentur og om endring av direktiv 1999/45 / EF og opphevelse av Rådets forordning (EØF) nr 793/93 og nr 1488/94 samt rådsdirektiv 76/769 / EØF og kommisjonsdirektiv 91 / 155 / EØF, 93/67 / EØF, 93/105 / EF og 2000/21 / EF inkludert seinere endringer.
- 1272/2008/EF Regulering av Europaparlamentet og Rådet av 16. desember 2008 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og blandinger, om endring og oppheving av direktiv 67/548 / EØF og 1999/45 / EF og forordning (EF) nr 1907/2006 inkludert seinere endringer.
- Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/425 av 9. mars 2016 om personlig verneutstyr og om oppheving av rådsdirektiv 89/686/EØF

# SIKKERHETS DATABLAD

2008/98/EF Direktivet i Europaparlamentet og Rådet av 19. november 2008 om avfall og oppheving av visse direktiver (inkludert seinere endringer)

94/62/EF Direktivet og Europaparlamentet og Rådet og av 20. desember 1994 om emballasjer (inkludert seinere endringer)

## 15.2 Vurdering av kjemikaliesikkerhet

Leverandøren har ikke vurdert blandingens kjemiske sikkerhet.

### AVSNITT 16: Andre opplysninger

Innholdet i faresetninger (H-setninger) som er nevnt i seksjon 3 i sikkerhetsdatabladet:

H220 Ekstremt brannfarlig gass.

H280 Inneholder gass under trykk. Kan eksplodere ved oppvarming.

Forklaring av forkortelser

PBT Holdbarhet, bioakkumulerende og giftig

vPvB Svært stor holdbarhet og svært høyt bioakkumulerende

Flam. Gas 1 Brannfarlig gass 1

Press. Gas Gasser under trykk

Opplæring

Personer som har kontakt med produktet før de setter i gang med arbeidet skal opplæres i produktets egenskaper og måten det skal håndteres på. Personer som driver med transport av farlig gods i henhold til ADR-avtalen bør gjennomgå en spesiell opplæring innen arbeidsoppgaver (generell, stilling- og sikkerhetsopplæring).

Henvisninger til litteratur og datakilder

Sikkerhetsdatabladet ble utarbeidet på grunnlag av et datablad som ble fremlagt av produsenten, litteratur- og internettdatabaser (for eksempel: ECHA, TOXNET, COSING) samt kunnskap og erfaring, der aktuelle forskrifter er ivarettatt.

Prosedyrer som brukes til å klassifisere blandingen

Klassifiseringen ble gjort på bakgrunn av blandingens fysikokjemiske egenskaper og innhold av farlige ingredienser, som ble beregnet i medhold av Forordning (EF) nr. 1272/2008 (CLP) (inkludert seinere endringer).

Andre opplysninger

Utstedt av: „THETA“ Doradztwo Techniczne

De ovenstående opplysningene ble utarbeidet med utgangspunkt i tilgjengelige data om produktet og produsentens erfaring og kunnskap på dette området. Opplysningene utgjør ikke kvalitetsbeskrivelse av produktet eller garanti på angitte egenskaper. Opplysningene skal betraktes som hjelp til sikker håndtering av produktet av transport, lagring og bruk. Brukeren fritas ikke ansvar for feil bruk av disse og for å følge alle gjeldende forskrifter på dette feltet.